

BEP Kalitesini De?erlendirme Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *BEP Kalitesini De?erlendirme Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=17543>

Özet

Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP) Kalitesini Değerlendirme Ölçeği, **özel eğitim** alanında çalışan kurumlar tarafından geliştirilen BEP'lerin yapısal ve işlevsel kalitesini sistematik olarak incelemek amacıyla Şükran Alan tarafından 2019 yılında geliştirilmiş bir ölçme aracıdır. Bu ölçek, özel eğitim okullarında uygulanan programların mevzuata uygunluğunu, öğrenci ihtiyaçlarına cevap verme düzeyini ve uygulama süreçlerinin etkinliğini değerlendirmeyi hedefler. Geliştirme çalışması, Anadolu Üniversitesi'nde sunulan bir yüksek lisans tezi kapsamında gerçekleştirilmiştir. Ölçek, BEP süreçlerinin kritik bileşenlerini (tanılma, amaç belirleme, hizmet planlama, değerlendirme ve aile katılımı) kapsayacak şekilde tasarlanmıştır.

Bu araç, özel eğitim hizmetlerinin standardizasyonuna ve kalitesinin artırılmasına yönelik önemli bir **psikometrik** katkı sağlamaktadır. Ölçeğin temel amacı, uygulayıcıların BEP hazırlama ve uygulama süreçlerindeki güçlü ve zayıf yönlerini tespit ederek, hizmet kalitesini yükseltmeye yönelik somut geri bildirimler sunmaktır. Bu sayede, özel gereksinimli öğrencilerin eğitimsel çıktıları üzerinde doğrudan olumlu bir etki yaratılmasına amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler

BEP Kalitesi, Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı, Özel Eğitim, Öğrenci Değerlendirme, Program Geliştirme, Psikometri, Şükran Alan, Anadolu Üniversitesi.

Yazarlar

Şükran Alan

Amaç

BEP Kalitesini Değerlendirme Ölçeği'nin birincil amacı, özel eğitim kurumlarında uygulanan bireyselleştirilmiş eğitim programlarının (BEP) mevcut kalitesini objektif ve yapılandırılmış bir biçimde ölçmek ve değerlendirmektir. Bu değerlendirme, BEP'lerin yasal gerekliliklere, etik standartlara ve eğitim bilimleri ilkelerine ne ölçüde uyduğunu belirlemeyi içerir. Ölçek, BEP'in hazırlık aşamasından (ihtiyaç belirleme, uzun ve kısa vadeli amaçların yazılması) uygulama ve izleme aşamasına kadar olan tüm süreçleri inceleyerek kapsamlı bir kalite profili sunmayı amaçlamaktadır.

Ölçeğin geliştirilmesindeki temel motivasyon, BEP'lerin sıklıkla kalite üzerinde kaldığı veya yeterince bireyselleştirilemediği yönündeki eleştirilere yanıt vermektir. Bu bağlamda, ölçek uygulayıcılara, öğretmenlere ve yöneticilere, programın hangi bileşenlerinin revize edilmesi gerektiğini gösteren kritik veriler sunar. Sonuç olarak, araç, özel gereksinimli öğrencilere sunulan

eḋitim hizmetlerinin etkinliğini ve verimliliğini artırmaya y6nelik bir **standardizasyon ve iyileştirme** araċ olarak konumlandırılmıştır.

Yapı

BEP Kalitesini Değerlendirme Ölçeği, Bireyselleştirilmiş Eḋitim Programları'nın kalitesini oluşturan multidisipliner bileşenleri 6lçmek üzere tasarlanmıştır. Ölçeğin yapıṡsal kapsamı, genellikle BEP'in d6rt ana kritik alanına odaklanmaktadır: Planlama Kalitesi, İçerik Kalitesi, Uygulama Süreci Kalitesi ve Değerlendirme/Değerleme Kalitesi. Bu alanlar, uluslararası özel eḋitim standartları ve ulusal mevzuat çerçevesinde belirlenmiştir.

Ölçek, muhtemelen maddeleri bu alanlara dağtarak, BEP ekibinin işbirliği düzeyinden, belirlenen amaçları'n 6lçülebilir ve gerçekçi olmasına kadar geniş bir yelpazedeki unsurları değerlendirir. Ölçeğin psikometrik yapısı, BEP kalitesinin tek bir genel puan yerine, farklı alt boyutlarda (örneğin, Aile Katılımı, Mevcut Performans Düzeyinin Doğruluğu, Öretimsel Stratejilerin Uygunluğu) detaylı bir analizini sağlamayı hedeflemektedir. Bu çok boyutlu yapı, BEP'in karmaşık doğasına uygun olarak, kalitenin farklı bileşenlerinin bağımsız olarak ele alınmasına olanak tanır.

Geçerlik

BEP Kalitesini Değerlendirme Ölçeği, bir yüksek lisans tezi (Alan, 2019) kapsamında geliştirildiği için, geçerlik çalışmaları büyük olasılıkla bu tezin metodolojik bölümünde detaylandırılmıştır. Ancak, mevcut kaynaklarda spesifik geçerlik katsayıları veya yöntemleri hakkında doğrudan bilgi verilmemiştir. Bir geliştirme çalışması olduğu göz önüne alındığında, ölçeğin geçerliliğinin sağlanmasında genellikle **içerik geçerliği** ve **yapı geçerliği** çalışmalarına odaklanılmıştır.

İçerik geçerliği için alan uzmanları'nın görüşlerine başvurulmuş, maddelerin BEP'in kritik bileşenlerini ne ölçüde temsil ettiği değerlendirilmiştir. Yapı geçerliği ise muhtemelen Açıklayıcı veya Doğrulamalı Faktör Analizi yöntemleri kullanılarak test edilmiştir. Gelecekteki araştırmalar için, ölçeğin kalitesini kanıtlamak amacıyla **ölçüt bağımlı geçerlik** (örneğin, BEP kalitesi yüksek olan okullarda daha yüksek puanlar alması) çalışmaları'nın yapılması önerilmektedir.

Güvenirlik

Ölçeğin güvenilirlik analizlerine dair spesifik istatistiksel sonuçlar (örneğin, Cronbach Alfa katsayıları, test-tekrar test korelasyonları) mevcut kaynakta belirtilmemiştir. Ancak, psikometri standartlarına uygun bir geliştirme süreci takip edildiği varsayılırsa, güvenilirlik çalışmaları'nın tezin bir parçası olduğu düşünülmektedir. Tipik olarak, bu tür ölçeklerde iç tutarlılık güvenilirliği (Cronbach Alpha) ve zamanla tutarlılık (Test-Tekrar Test) yöntemleri uygulanır.

Ölçeğin maddeleri, BEP kalitesinin farklı yönlerini tutarlı bir şekilde ölçmelidir. Özellikle, BEP'i değerlendiren farklı gözlemciler arasındaki tutarlılık (gözlemciler arası güvenilirlik) sağlamak, bu tür gözlem tabanlı veya doküman incelemesine dayalı ölçekler için kritik öneme sahiptir. Kullanıcılar, ölçeğin güvenilirlik düzeyini tam olarak anlamak için kaynak teze başvurmalıdır.

Faktör Analizi

BEP Kalitesini Değerlendirme Ölçeği'nin faktör yapısı, ölçeğin hangi alt boyutlardan oluştuğunu ve BEP kalitesini hangi temel faktörler altında topladığını belirlemek amacıyla Faktör Analizi (FA) ile incelenmiştir. Bir geliştirme ölçeği olduğu için, ilk aşamada **Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA)** kullanılarak maddelerin teorik yapılarla uyumu test edilmiş olabilir. Bu analiz, ölçeğin nihai yapısının (faktör sayısı ve her faktör altındaki madde dağılımı) belirlenmesinde rol oynamıştır.

Yapının tezin örnekleminde başarımsız olarak doğrulanması için ise **Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA)** gerekebilir. Faktör analizinin sonuçları, ölçeğin teorik olarak BEP kalitesini oluşturan bileşenleri (örneğin, Yasal Uygunluk, Öğrenme Hedeflerinin Kalitesi, İzleme Süreçleri) başarıyla ayrıştırıp ayırmadığını gösterir. Bu analiz, ölçeğin yapısal bütünlüğünün ve ölçüm hassasiyetinin temel kanıtlarından birini oluşturur.

Araç

Test Çeşidi: Geliştirme Ölçeği (Development Scale)

Format: Kaynakta belirtilmemiştir, ancak yüksek lisans tezi kapsamında geliştirilen BEP kalite ölçeklerinin genellikle **doküman incelemesi** ve/veya **gözlem/derecelendirme** formatında olduğu varsayılmaktadır.

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Özel eğitim okullarında görev yapan öğretmenler, BEP geliştirme ekipleri ve yöneticiler tarafından, geliştirilen BEP dokümanlarının değerlendirilme amacıyla kullanılır.

Yaş Grubu: Ölçek, öğrencilerin yaşından başarımsız olarak, BEP dokümanlarının kalitesini değerlendirdiği için doğrudan bir yaş grubuna hitap etmez. Ancak değerlendirilen BEP'ler genellikle okul çağındaki özel gereksinimli öğrencilere aittir.

Popülasyon Detayları: Ölçek, özel eğitim hizmetlerinin uygulandığı kurumlarda görevli profesyonelleri hedef alır. Tezin örneklemini, muhtemelen Eskişehir çevresindeki özel eğitim okullarından seçilen bir grup BEP uygulayıcısı veya yöneticisinden oluşmaktadır.

Test Metodolojisi: Ölçek, muhtemelen **Derecelendirme Tipi** bir format kullanmaktadır.

Değerlendiriciler, incelenen BEP dokümanındaki her bir bileşenin (örneğin, mevcut performansın doğru tanımlanması) kalitesini belirli bir puanlama sistemi (örneğin, 3'lü veya 5'li Likert tipi) üzerinden değerlendirirler. Ölçek, BEP dokümanının her bir unsurunun (amaçların uygunluğu, değerlendirme planları, öğrenci katılımı vb.) varlığını ve kalitesini ölçer.

Anahtar Kelimeler

BEP Değerlendirme, Özel Gereksinimli Öğrenciler, Program Kalitesi, Geçerlik, Güvenirlik, Eğitimsel Çıktılar, Anadolu Üniversitesi, Şükran Alan.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcısı: Kaynakta belirtilmemiştir.

Kurum E-posta Adresleri: sukranalan@anadolu.edu.tr

Yazma Adresi: Anadolu Üniversitesi, Eskişehir, Türkiye (Tezin sunulduğu kurum).

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: Ölçek, Şükran Alan'ın 2019 yılında tamamlanan yüksek lisans tezi kapsamında geliştirilmiştir.

Şinler ve Ücret: Ölçek, akademik bir çalışmada (yüksek lisans tezi) ürünü olduğu için, ticari olmayan akademik ve araştırma amaçları kullanılmaları için genellikle yazarın izniyle ücretsiz olarak erişilebilir. Ticari veya geniş ölçekli uygulamalar için yazar Şükran Alan ile iletişime geçilmesi gerekmektedir.

PDF Erişimi: Ölçeğin orijinal versiyonuna dair detaylar içeren PDF dosyası mevcuttur. Orijinal PDF dosyasına aşağıdaki bağlantıdan erişilebilir: [bep-kalitesini-degerlendirme-olcegi-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Alan, Ş. (2019). *Özel eğitim okullarında geliştirilmiş olan bireyselleştirilmiş eğitim programlarının (BEP) kalitelerinin incelenmesi*. Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.

BEP Kalitesini Değerlendirme Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçeğin orijinal maddeleri, kaynak içerikte sağlanmamıştır. Maddelerin tam listesi ve derecelendirme formatı için Şükran Alan'ın 2019 tarihli yüksek lisans tezine başvurulması

gerekmektedir. Ölçeğin yapısı göz önüne alındığında, maddelerin BEP dokümanındaki temel bileşenlerini hedef aldığını varsayılmaktadır:

Mevcut Performans Düzeyinin Belirlenmesi

Ölçülebilir Yıllık Amaçların Yazılması

Kısa Dönemli Öğretim Hedeflerinin Tutarlılığı

Özel Eğitim ve Psikolojik Hizmetlerin Planlanması

Değerlendirme Kriterlerinin ve Yöntemlerinin Açıklanması

BEP Toplantılarına Aile Katılımının Sağlanması

BEP'in Genel Uygulama ve İzleme Süreci

ARABPSYCHOLOGY.COM